

The Effect of Pre-Listening Activities on the Listening Comprehension of the Foreign Persian Learners

Shahla Raghibdust

Associate Professor, Department of Linguistics, Faculty of Persian Literature and Foreign Languages, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

neishabour@hotmail.com

Mina Hamedi*

Corresponding Author, Ph. D. Candidate in Teaching Persian to Speakers of Other Languages, Faculty of Persian Literature and Foreign Languages, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.

hamedi.m135@gmail.com

Extended Abstract:

1. Introduction

Listening is one of the four main skills of language learning, which is less studied than the other skills. Learning a second language is not possible without receiving comprehensible input in the form of writing or listening. Among the four skills of listening, reading, writing, and speaking, listening is the most fundamental. Listening is even more important than reading. Although they both deal with input, they are essentially different. In listening, it is not possible to stop and listen again, while in reading, it is possible to pause or re-read. Another reason for the importance of listening skills is that, in the early stages of education, when the learner does not have the ability to read, he or she may only strengthen their learning through listening skills.

Due to the high importance of listening skills in language teaching, this research tries to take a step towards developing listening skills and further facilitating language learning by examining activities that may improve the listening comprehension of language learners. One of these is the use of pre-listening activities. The purpose of this research is to investigate the effect of three pre-listening activities on listening comprehension, including previewing questions, providing background knowledge about the topic, and vocabulary instruction. Specifically, this research aims to determine which of these activities may help Persian learners more than the others in listening comprehension.

It is said that the importance of pre-listening activities is that they activate the learners' existing knowledge about the topic. Previewing questions before listening is a type of activity that may help improve understanding and also lead to more and easier comprehension. Regarding vocabulary instruction, it is said that from the perspective of language learners, segmenting words or identifying separate words in speech is one of the main difficulties in listening comprehension. Additionally, language learners who recognize less than 80% of the different words of a listening text, are more likely to have difficulty with listening comprehension. Listening involves both linguistic knowledge (e.g., phonology) and non-linguistic knowledge (e.g., experience or previous knowledge) that are necessary for the construction of meaning. Current views on listening comprehension emphasize the significance of prior knowledge or background knowledge in listening comprehension.

*Cite this article: Raghibdust, S.& Hamedi, M. (2022). The Effect of Pre-Listening Activities on the Listening Comprehension of the Foreign Persian Learners. *Journal of Teaching Persian to Speakers of Other Languages*, Vol. 11, No. 1 (Tome 23), April 2022,99-120
DOI: 10.30479/JTPSOL.2022.17299.1587

Received on: 27/05/2022

Accepted on: 07/09/2022

© The Author(s).

Publisher: Imam Khomeini International University

Based on the research background, the following hypothesis may be proposed:

The pre-listening activity of providing background knowledge about the topic in contrast of previewing questions and vocabulary instruction has a greater effect on the listening performance of foreign Persian learners.

2 .Review of Literature

Among the research conducted in the field of pre-listening activities is the research of Berne (1995), which examines the effect of such activities on Spanish listening performance. A comparison of the listening comprehension performance of second language learners of Spanish who completed three different pre-listening activities after one and two exposures to the listening passage shows that the scores for subjects completing the question preview activity were significantly higher than the scores for subjects completing the filling activity and that additional exposure to the listening passage improves listening comprehension performance significantly, irrespective of pre-listening treatment. Chang and Reed (2006) also looked into the impact of pre-listening activities on listening performance. In their research, four activities were studied: previewing questions, providing background knowledge about the topic, providing vocabulary instruction, and repeating input.

3 .Theoretical Framework

In the 1960s, a hypothesis was proposed in which language learning begins with comprehension and then leads to production. Speaking will emerge automatically after the learner understands the function of the target language. At first, the language learners' speech may not be perfect, but it will gradually become similar to the target language. The comprehension approach, which focuses on understanding language, shows the importance of listening comprehension ability. One of the ways to teach listening comprehension is to use pre-listening activities that may help listeners understand better. This research use comprehension approach to investigate about The Effect of Pre-Listening Activities on the Listening Comprehension of the Foreign Persian Learners.

4 .Data Analysis Results

In this research, eight intermediate Persian learners who were studying in the Persian language teaching center for non-Persian speakers, at Allamah Tabataba'i University participated. The ages of the learners ranged from 20 to 25 and they were of Russian and Turkish nationalities. This research was conducted in three sessions, each dealing with one of the pre-listening activities. The learners were asked to answer text-related questions after listening, and the listening content was played for them two times. Using statistical indicators, including mean and standard deviation, the data of the three tests were compared, indicating that the difference between the mean scores of the language learners was significant. Moreover, the results showed that the effectiveness of each of the three activities on the Persian learners' listening comprehension was different, with the order of effectiveness of the three types of pre-listening activities on the Persian learners' listening comprehension being "vocabulary instruction", "providing background knowledge about the topic", and "previewing questions".

Keywords: Persian-learning, listening, listening comprehension, pre-listening activity, vocabulary instruction.

بررسی تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن بر عملکرد شنیداری فارسی‌آموزان خارجی (پژوهشی)

شهلا رقیب‌دوست

دانشیار گروه ادبیات فارسی و زبان‌های خارجی، دانشگاه علامه طباطبائی

neishabour@hotmail.com

مینا حامدی*

نویسندهٔ مسئول، دانشجوی دکتری آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، دانشگاه علامه طباطبائی

hamed.m135@gmail.com

چکیده

شنیدن، یکی از چهار مهارت اصلی زبان‌آموزی و درعین‌حال مهارتی است که کمتر از دیگر مهارت‌ها به آن پرداخته شده است. در این پژوهش تلاش شده است راهکارهایی برای تسهیل درک شنیداری به مدرسان زبان پیشنهاد شود؛ از جمله این راهکارها، استفاده از فعالیت‌های پیش از شنیدن است که بسیاری از تحقیقات بر اثرگذار بودن آنها تأکید می‌کنند. پژوهش حاضر به بررسی تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی‌آموزان خارجی پرداخته است. هدف این پژوهش آن بود که میزان تأثیرگذاری سه مورد از فعالیت‌های پیش از شنیدن؛ یعنی «مشاهدهٔ سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «فعال‌سازی دانش پیشین دربارهٔ موضوع» و «آموزش واژه» را بررسی و ترتیب تأثیرگذاری آنها را مشخص کند. در این پژوهش، ۸ نفر از فارسی‌آموزان سطح میانی در بازهٔ سنی ۲۰ تا ۲۵ سال و از دو ملیت روس و ترک شرکت داشتند. این پژوهش در سه جلسه اجرا شد که در هر جلسه یکی از فعالیت‌های پیش از شنیدن مورد بررسی قرار گرفت. از زبان‌آموزان خواسته شد در هر جلسه بعد از اجرای هر یک از فعالیت‌های پیش از شنیدن به سؤالات مرتبط با متن پاسخ دهند. با استفاده از شاخص‌های آماری از جمله میانگین و انحراف معیار داده‌های سه آزمون با یکدیگر مقایسه و روشن شد که اختلاف میان میانگین نمرات زبان‌آموزان معنادار است و ترتیب تأثیرگذاری سه نوع از فعالیت‌های پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی‌آموزان به صورت «آموزش واژه»، «فعال‌سازی دانش پیشین دربارهٔ موضوع» و «مشاهدهٔ سؤالات آزمون پیش از شنیدن» است. با بررسی تحقیقات در مورد مهارت شنیدن، این فعالیت‌ها ضمن تقویت مهارت شنیدن، مهارت‌های دیگر از جمله مهارت خواندن و صحبت‌کردن را نیز تقویت و محیط کلاس را برای زبان‌آموز جذاب می‌کنند. پس از اینکه محتوای شنیداری بار دیگر برای آنها پخش شد، این نتیجه به دست آمد که میزان تأثیرگذاری هر یک از این سه فعالیت بر درک شنیداری فارسی‌آموزان متفاوت است.

کلیدواژه‌ها: فارسی‌آموزی، آموزش زبان، مهارت شنیدن، درک شنیداری، فعالیت پیش از شنیدن.

*استناد: رقیب‌دوست، حامدی. (۱۴۰۱)، بررسی تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن بر عملکرد شنیداری فارسی‌آموزان خارجی.

پژوهش‌نامهٔ آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان، سال یازدهم، شماره‌ی اول (پیاپی ۲۳)، بهار و تابستان ۱۴۰۱، ۹۹-۱۲۰

شناسه دیجیتال (DOI): 10.30479/JTPSOL.2022.17299.1587

تاریخ پذیرش نهایی مقاله: ۱۴۰۱/۰۶/۱۶

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۰۳/۰۶

ناشر: دانشگاه بین‌المللی امام خمینی (ع)

۱. مقدمه

زبان مهم‌ترین ابزار ارتباطی انسان است و با توجه به پیچیدگی ساختاری آن تصور می‌شود که تنها خاص نوع بشر و تمایزدهنده او با دیگر انواع باشد. این پدیده شگفت‌انگیز به صورت‌های گوناگونی تجلی می‌یابد؛ یعنی انسان قادر است این توانایی ذهنی خود را به انواع مختلفی به نمایش بگذارد. کوتاه‌زمانی پس از آنکه پا به عرصه حیات می‌گذارد، با استفاده از گونه گفتاری آنچه ما زبان می‌نامیم به برقراری ارتباط با اطرافیان می‌پردازد، نیازهای جسمی و روحی خود را برآورده می‌کند و در مرحله بعدی سیر تحول و تکامل خود به نوشتن می‌پردازد و به این ترتیب، گنجینه‌ای از تجربیات و دانش فراهم می‌کند تا در دسترس افراد دیگر هم‌عصر خود یا آیندگان قرار دهد و با استفاده از همین دانش مکتوب از اندیشه مکتوب و تفکر پیشینیان نیز بهره می‌گیرد (Shaghghi, 1999). در دهه‌های اخیر مسئله آموزش زبان خارجی اهمیت زیادی پیدا کرده است. درصد زیادی از جمعیت کره زمین دوزبانه یا چندزبانه‌اند. افراد زیادی در سراسر دنیا تلاش می‌کنند با یادگیری یک زبان جدید مهارت‌های خود را افزایش دهند. تعداد بسیاری از افراد نیز خواهان یادگیری زبان فارسی در کشورهای خود یا ایران هستند. بنابراین، می‌توان گفت آموزش زبان در طول تاریخ در مرکز توجه قرار داشته است. در طول تاریخ شیوه آموزش زبان و روش‌های تدریس پیوسته دچار تغییر و تحول شده است که این تغییرات نیازهای متفاوت زبان‌آموزان را نمایش می‌دهد. امروزه مهارت‌آموزی و استفاده از زبان به صورت کاربردی بیشتر از یادگیری زبان تنها برای درک خواندن مورد توجه قرار گرفته است (Richards, 1986). هریک از روش‌های تدریس نکات منفی یا مثبتی دارند؛ اما آنچه در این زمینه مهم به نظر می‌رسد، مشخص کردن روش‌هایی است که می‌تواند آموزش زبان را برای زبان‌آموزان تسهیل کند و در نتیجه، معلمان نیز می‌توانند نتیجه بهتری از آموزش زبان داشته باشند.

در سال‌های اخیر که زبان وسیله‌ای برای برقراری ارتباط شناخته می‌شود، یادگیری تمامی مؤلفه‌های زبانی اهمیت دارد؛ یعنی همان‌طور که یکی از اولویت‌های زبان‌آموزان توانایی صحبت کردن به زبان مقصد است، باید توانایی شنیدن، خواندن و نوشتن نیز در برنامه آموزشی او لحاظ شود. به اعتقاد اندرسون و لینچ (Anderson & Lynch, 1988: 3-4). مهارت شنیداری به همان اندازه مهارت گفتاری مهم است. ما نمی‌توانیم با کسی گفت‌وگوی رودررو انجام دهیم بدون اینکه هردوی این مهارت‌ها را همزمان ارتقا داده باشیم. تمرین برای تولید گفتار بدون اینکه بتوانیم به طرف گفت‌وگوی خود پاسخ دهیم، بی‌فایده است. همچنین، مهارت شنیداری یک مهارت متقابل است؛ زیرا بدون تکرار گفتار نمی‌توان مهارت شنیداری را تمرین کرد. هدف این پژوهش آن است که تأثیر سه فعالیت پیش از شنیدن را بر درک شنیداری فارسی‌آموزان بررسی کند. این سه فعالیت شامل «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» و «آموزش واژه» است. به‌طور خاص، هدف این پژوهش این است که مشخص کند کدام یک

از این فعالیت‌ها می‌تواند بیش از بقیه به فارسی‌آموزان در درک شنیداری کمک کند. با توجه به این اهداف پرسش زیر مطرح می‌شود:

کدام یک از انواع مختلف فعالیت‌های پیش از شنیدن شامل «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» و «آموزش واژه» تأثیر بیشتری بر عملکرد شنیداری فارسی‌آموزان خارجی دارد؟ متناسب با پرسش پژوهش، فرضیه زیر را می‌توان مطرح کرد:

فعالیت پیش از شنیدن، «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» تأثیر بیشتری بر عملکرد شنیداری فارسی‌آموزان خارجی دارد.

۲. چهارچوب نظری

به گفته ریورز سخن‌گفتن منجر به برقراری ارتباط نمی‌شود، مگر اینکه شخص دیگری آنچه را که گفته می‌شود، درک کند (Rivers, 1981). در میان چهار مهارت اصلی زبان، مهارت شنیداری یکی از مهم‌ترین مهارت‌هاست؛ به حدی که گفته می‌شود مهارت شنیداری مانند بنزین برای ماشین فراگیری زبان دوم است. فراگیری زبان دوم بدون دستیابی به درون‌داد قابل درک در صورت نوشتاری یا شنیداری ممکن نیست. از میان چهار مهارت شنیداری، خوانداری، نوشتاری و گفتاری، مهارت شنیداری بنیادی‌ترین آنهاست. شنیدن حتی از خواندن هم اهمیت بیشتری دارد. اگرچه شنیدن و خواندن هر دو با درون‌داد سروکار دارند؛ اما تفاوتی اساسی با یکدیگر دارند. در شنیدن، توقف و دوباره شنیدن ممکن نیست، درحالی‌که در خواندن امکان مکث یا بازخوانی وجود دارد. یکی دیگر از دلایل اهمیت مهارت شنیداری این است که در مراحل اولیه آموزش که زبان‌آموز توانایی خواندن ندارد، تنها می‌تواند یادگیری خود را از طریق مهارت شنیداری تقویت کند (Nunan, 2015: 34). دیوید مندلسون (Mendelsohn, 1994: 4) مهارت شنیداری را «مهارت سیندرلا»^۱ معرفی می‌کند و می‌گوید به‌رغم اینکه درک شنیداری اهمیت رو به افزایشی دارد؛ اما این مهارت در برنامه‌های آموزش انگلیسی به‌عنوان زبان دوم نادیده گرفته شده یا توجه کمی به آن می‌شود.

در گذشته روال این‌گونه بود که برای آموزش مهارت شنیدن، مدرس متنی را چندین بار با صدای بلند برای زبان‌آموزان می‌خواند و آنگاه پرسش‌های درک مطلب را می‌پرسید. گرچه این می‌تواند یک فعالیت آموزشی به حساب آید؛ اما مهارت شنیداری از این طریق کسب نمی‌شود. مهارت شنیداری شامل مهارت‌های پردازش رشته‌آوایی و به‌کارگیری دانش پیشین و تجربیات زندگی مربوط به موضوع و ساختن معنی است که باید در آموزش این مهارت به همه آنها توجه شود و میزان توجه به هریک از این توانایی‌ها بستگی به هدف زبان‌آموزان و سطح دانش زبانی آنها دارد (ZiaHosseini, 2006).

^۱. Cinderella skill

ارتقای درک شنیداری برای زبان آموزان و سنجش آن برای معلمان دشوار است. در طراحی آزمون‌های شنیداری مناسب، معلمان می‌توانند فعالیت‌های شنیداری‌ای طراحی کنند که نیاز آزمودنی‌ها را به تکلیف کاهش دهند (ZiaHosseini, 2006)؛ به‌طورمثال، ارائه اطلاعات درباره موضوع متن شنیداری یا تکرار متن می‌تواند کمک‌رسان باشد. معلم همچنین می‌تواند برخی تمرین‌های پیش از شنیدن را برای زبان آموزان تهیه و به آنها کمک کند تا بر یک تکلیف خاص تمرکز نمایند. پیش تدریس واژه و ساختار جملات، مشاهده سؤالات تکلیف پیش از شنیدن، گوش دادن به موضوعات مرتبط قبل از متن شنیداری اصلی و بحث درباره موضوع پیش از شنیدن آن از جمله این تمرین‌هاست (ZiaHosseini, 2006). این تمرین‌ها می‌توانند بافتی برای تفسیر مهیا و دانش پیشین زبان آموزان را فعال کنند (Buck, 1995). گفته می‌شود که اهمیت فعالیت‌های پیش از شنیدن در آن است که دانش موجود زبان آموزان را درباره موضوع فعال می‌کند و آنها را به درک مطلب می‌رساند و از این طریق زبان آموزان می‌توانند از آن برای اطلاعات فرضی، حدس و گمان‌ها و تفسیرهای خود استفاده کنند (Mendelsohn, 1995: 140).

تجربه زبان آموزی هر فرد یا تدریس زبان نشان می‌دهد مهارت شنیدن یکی از مهارت‌های مهم در یادگیری زبان دوم است و به همین دلیل بیشتر به مدرسان زبان توصیه می‌شود برای ارتقا و توسعه این مهارت، در کلاس‌های آموزشی وقت و دقت بیشتری را صرف کنند. می‌توان گفت ارتقای درک شنیداری پیش‌نیاز توسعه مهارت‌های گفتاری است. در واقع فرد تا زمانی که نتواند زبان را درک کند، نمی‌تواند آن را تولید کند. در یادگیری یک زبان جدید، قبل از اینکه زبان آموز بتواند حتی جملات و عبارات ساده‌ی زبانی را به زبان مقصد بیان کند، باید از مرحله درک شنیداری بگذرد (Dunkol, 1986: 99). همچنین، بروک (Brook, 1960) معتقد است در مراحل اولیه آموزش زبان ۵۰ درصد وقت کلاس باید به مهارت شنیدن اختصاص یابد و سپس در مراحل میانی و پیشرفته به ترتیب ۲۰ و ۳۰ درصد به آموزش این مهارت پرداخته شود. آموزش‌های درک شنیداری به رشد و فهم مهارت خواندن کمک بسیاری می‌کند. برای پیشرفت و توسعه مهارت خواندن و همچنین، ارتباط زبان آموزان با گویشوران زبان مقصد باید از همان ابتدای آموزش، تقویت و گسترش مهارت شنیدن در دستور کار قرار گیرد. در واقع لازمه رشد مهارت‌های گفتاری، پرورش و اهمیت دادن به فعالیت‌های درک شنیداری است. زبان آموزان برای اینکه بتوانند صحبت کنند، ابتدا باید یاد بگیرند زبان گفتاری را بشنوند و درک کنند. اگر مهارت‌های گوش دادن و درک مطلب زبان تقویت نشود، یادگیری سایر مهارت‌های زبانی دشوار خواهد بود (Chastain, 1988: 193). به دلیل اهمیت بالای مهارت شنیداری در آموزش زبان این پژوهش می‌کوشد با بررسی مواردی که می‌تواند موجب ارتقای درک شنیداری زبان آموزان شود، گامی در جهت توسعه مهارت شنیداری و در ادامه تسهیل زبان آموزی بردارد.

پژوهش اعظم کریمی به بررسی میزان به‌کارگیری راهبردهای درک مطلب شنیداری در فارسی‌آموزان دوره‌ی پیش‌دانشگاهی می‌پردازد. در این پژوهش که شامل «بررسی ماهیت راهبردهای درک مطلب شنیداری»، «تنوع استفاده از راهبردها» و «میزان پیش‌بینی راهبردها به‌عنوان شاخص مهارت شنیداری» است، مشخص شد که در کلاس‌های یکسان، زبان‌آموزان قوی‌تر به‌واسطه‌ی توانایی شنیداری بیشتر، بهتر از زبان‌آموزان ضعیف‌تر عمل می‌کنند. همچنین، مشخص شد که با وجود اینکه همه‌ی زبان‌آموزان از انواع راهبردها استفاده می‌کردند؛ اما زبان‌آموزان مسلط‌تر مهارت بیشتری را در به‌کارگیری چهار راهبرد شنیداری «شناختی»، «فراشناختی»، «اجتماعی-عاطفی» و «حافظه» نشان دادند. باین‌حال، در مهارت فراشناختی، عملکرد ضعیف‌تری داشتند. ازطرفی، زبان‌آموزان قوی‌تر در استفاده از راهبردهایی مثل یادداشت‌برداری، خلاصه‌برداری از نکات مهم سخنرانی‌های کلاسی و درک نکات کلیدی که در کسب موفقیت دانشگاهی بسیار مهم هستند، ضعیف‌تر از انتظار عمل کردند؛ علاوه‌براین، طبق یافته‌ها، راهبردهای شناختی، اجتماعی-عاطفی، فراشناختی و حافظه به‌ترتیب از قابلیت پیش‌بینی بیشتری برخوردار بودند (Karimi, 2014).

بنابراین، با توجه به اینکه فعالیت‌های پیش از شنیدن در ارتقای درک شنیداری زبان‌آموزان تأثیر بسزایی دارد، تلاش می‌شود سه فعالیت «مشاهده‌ی سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «فعال‌سازی دانش پیشین درباره‌ی موضوع»^۱ و «آموزش واژه»^۲ و ترتیب تأثیرگذاری آنها در این پژوهش مورد بررسی قرار گیرد. هدف این پژوهش آن است که مشخص کند کدام یک از فعالیت‌های اشاره‌شده تأثیر بیشتری بر درک شنیداری فارسی‌آموزان خارجی دارد.

۳. پیشینه‌ی پژوهش

همان‌طور که پیش‌تر گفته شد، درک شنیداری یکی از موارد پراهمیت و درعین‌حال دشوار در آموزش زبان دوم است. در بسیاری از کلاس‌های درس از محتوای شنیداری ضبط‌شده به‌عنوان یکی از مواد درسی استفاده می‌کنند و از آنجایی که امکان مشاهده‌ی گوینده در این شرایط وجود ندارد، درک تمامی اطلاعات موجود در محتوای شنیداری دشوار می‌شود. تمامی مطالعات در زمینه‌ی تقویت مهارت شنیداری، به‌رغم شباهت‌ها و تفاوت‌هایشان بر این مسئله تأکید دارند که درک شنیداری ماهیتی فعالانه دارد. زبان‌آموزان نقش فعالانه در تکالیف شنیداری، دستیابی به دانش پیشین و مقایسه‌ی تفسیر خود از داده و معنای واقعی آن دارند. بنابراین، مواد آموزشی شنیداری باید شامل فعالیت‌های پیش از شنیدن باشند که زبان‌آموزان را جهت‌دهی و دانش پیشین آنها را فعال کند. برخی محققان عقیده دارند زبان‌آموزان در مواجهه با فعالیت شنیداری نباید به‌صورت مستقیم و بی‌هدف تکالیف را انجام دهند؛ بلکه باید به آنها کمک کرد روی تکلیف خاصی تمرکز کنند. به این

1. providing background knowledge about topic

2. vocabulary instruction

منظور، معلمان می‌توانند از فعالیتهای پیش از شنیدن؛ مانند پیش‌تدریس واژه و ساختار جملات، مشاهده سؤالات تکلیف، گوش دادن به موضوعی مرتبط با موضوع تکلیف پیش از تکلیف اصلی و بحث درباره موضوع استفاده کنند (Chang & Read, 2006: 372). زبان‌آموزان می‌توانند از دانش پیشین که طی فعالیتهای پیش از شنیدن فعال شده، برای نظریه‌پردازی، حدس و تفسیر داده‌ها استفاده کنند. تجهیز زبان‌آموزان با دانش یا اطلاعات بافتی مورد نیاز برای تکلیف می‌تواند توجه آنها را به آنچه می‌شنوند و هدف تکلیف هدایت کند، به جای اینکه بی‌هدف تنها به متن شنیداری گوش کنند (Mendelsohn, 1995: 140).

دو مورد از فعالیتهای پیش از شنیدن که بسیار مورد توجه قرار گرفته است، «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن» و «تکرار درون‌داد»^۱ است. مطالعات زیادی روی تأثیر «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن» صورت گرفته است. برخی معتقدند این فرآیند باعث می‌شود توجه زبان‌آموزان در مسیر درستی قرار گیرد (Buck, 199; Cohen, 1984; Shohamy & Inbar, 1991)؛ اما برخی دیگر عقیده دارند این فعالیت ماهیت شنیدن را تغییر می‌دهد و ممکن است حواس زبان‌آموزان را از توجه به درون‌داد اصلی پرت کند (Ur, 1984; Weir, 1993)؛ ازجمله پژوهش‌های صورت‌گرفته در زمینه فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن» پژوهش برن است که به بررسی تأثیر فعالیتهای پیش از شنیدن اسپانیایی‌زبانان می‌پردازد و چنین نتیجه‌گیری می‌کند که امتیاز زبان‌آموزانی که پیش از شنیدن متن شنیداری به سؤالات آن نگاه می‌کنند، بالاتر از زبان‌آموزانی است که این فعالیت را انجام نمی‌دهند. همچنین، او نتیجه گرفته است که اجرای دوباره متن شنیداری به درک بهتر زبان‌آموزان کمک می‌کند (Berne, 1995).

در پژوهشی مشابه، الخفیفی تأثیر فعالیتهای پیش از شنیدن را در آموزش زبان عربی بررسی می‌کند. در این پژوهش گروهی از زبان‌آموزان واژه‌های مرتبط و گروهی سؤالات مرتبط با متن شنیداری را پیش از شنیدن متن شنیداری می‌بینند و گروهی یک فعالیت گمراه‌کننده انجام می‌دهند که شامل مشاهده فعل‌های مرکب زبان عربی است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد زبان‌آموزانی که پیش از شنیدن فعالیت شنیداری انجام داده‌اند، نتیجه بهتری نسبت به گروهی داشته‌اند که فعالیت گمراه‌کننده انجام داده‌اند. همچنین، زبان‌آموزانی که سؤالات را پیش از شنیدن متن دیده‌اند، عملکرد بهتری نسبت به زبان‌آموزانی داشتند که واژه را پیش از شنیدن دیده بودند (Elkhafafi, 2005).

تکرار درون‌داد نیز همواره یکی از فعالیتهای مهم در یادگیری زبان دوم محسوب می‌شود که می‌تواند زمان پردازش بیشتری فراهم و روابط نحوی جملات را روشن‌تر کند (Hatch, 1983). تاکنون در اغلب مطالعات انجام‌شده روی درک شنیداری، درون‌داد برای آزمودنی‌ها تکرار شده است تا اطلاعات برای یادگیرندگان شفاف‌تر و قابل‌درک‌تر باشد؛ اما در تعداد اندکی از مطالعات روی تأثیر آن کار شده است. در

^۱. repetition of the input

تحقیق باک بیان می‌شود که وقتی آزمودنی‌ها تنها یک بار برای شنیدن فایل صوتی فرصت دارند، سروصدای محیط می‌تواند موجب حواس‌پرتی آزمودنی‌ها شود و بر استرس آنها را بیفزاید. بنابراین، نیاز به تکرار درون‌داد باید توسط آزمودنی‌ها و براساس ماهیت تکلیف شنیداری و موقعیت آن تنظیم شود (Buck, 2001).

لیمکه تأثیر دو نوع فعالیت پیش از شنیدن بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان را بررسی کرده است. در این پژوهش سه گروه از زبان‌آموزان مورد آزمایش قرار گرفتند که در یک گروه به زبان‌آموزان واژه‌های مرتبط با متن شنیداری آموزش داده شد و در گروه دیگر سؤالات درک مطلب پیش از متن شنیداری به زبان‌آموزان نشان داده شد. گروه سوم بدون هیچ فعالیتی به متن شنیداری گوش دادند. از این پژوهش این نتیجه حاصل شد که مشاهده سؤالات پیش از شنیدن متن اصلی بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان تأثیر مثبتی دارد، درحالی‌که تمایز چندانی میان گروهی که پیش از شنیدن از آموزش واژه مرتبط برخوردار بودند و گروهی که هیچ فعالیتی پیش از شنیدن نداشتند، وجود نداشت (Lim, 2009).

در پژوهشی دیگر، فرخی و مدرس به بررسی تأثیر دو فعالیت پیش از شنیدن «آموزش واژه‌های مرتبط» و «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» برای زبان‌آموزان فارسی‌زبان در دو سطح مقدماتی و پیشرفته پرداختند که انگلیسی را به‌عنوان زبان خارجی می‌آموختند. نتیجه این پژوهش به این صورت بیان شد که در سطح مقدماتی، زبان‌آموزانی که پیش از شنیدن متن شنیداری از آموزش واژه مرتبط برخوردار شدند، نتیجه بهتری در درک مطلب به دست آوردند، درحالی‌که در سطح پیشرفته نتیجه آزمون زبان‌آموزانی که به فعالیت فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع پرداختند، بهتر از گروه‌های دیگر بود (Farrokhi & Modarres, 2012).

تحقیق مارکام و لیتام درباره تأثیر دانش پیشین نشان می‌دهد که درک انگلیسی‌آموزان از متنی درباره مسیحیت و اسلام به‌طور معناداری با پیش‌زمینه مذهبی آنها مرتبط است (Markham & Latham, 1987). در همین زمینه، لانگ و اشمیت-رینه‌هارت نتیجه گرفتند که درک زبان‌آموزان آمریکایی از موضوعاتی که با آنها آشنایی دارند، بیشتر از موضوعاتی است که درباره آنها کم‌اطلاع هستند (Long, 1990; Schmidt-Rinehart, 1994). پژوهش‌های چیانگ و دانکل و پژوهش تنگ نشان می‌دهد که انگلیسی‌آموزان در تایوان وقتی به متنی مرتبط با فرهنگ ملی خود گوش می‌دهند، عملکرد بهتری از خود نشان می‌دهند. بااین‌حال، هیچ کدام از این مطالعات به فعالیتی در کلاس برای آشناکردن زبان‌آموزان با موضوع متن اشاره‌ای ندارند (Chiang & Dunkel, 1992; Teng, 1998).

پژوهش چانگ و رید نیز به بررسی تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان تایوانی می‌پردازد. در این پژوهش چهار فعالیت «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «تکرار درون‌داد»، «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» و «آموزش واژه» مورد بررسی قرار گرفته است که در این بررسی

فعال سازی دانش پیشین درباره موضوع برای زبان آموزان بیشترین و آموزش واژه کمترین تأثیر را بر عملکرد شنیداری زبان آموزان داشته است (Chang & Read, 2006).

یانگ نیز در تحقیق خود بیان می کند که زبان آموزان در ابتدا حدس هایی درباره موضوع متن می زنند یا دانش پیشین خود درباره موضوع را فعال می کنند، سپس سعی می کنند حدس های خود را خلاصه نمایند. در این مرحله، زبان آموزان از راهبردهایی همچون خودنظارتی^۱ و خودارزیابی^۲ استفاده می کنند تا درک خود را بسنجند. در مرحله آخر نیز زبان آموز با متن تعامل می کند و نظرهایی درباره آن می دهد، حتی اگر هیچ گوینده و شنونده ای حاضر نباشد (Young, 1997).

در میان پژوهش های داخلی صورت گرفته، آل عقیل (۱۳۸۱) در پایان نامه کارشناسی ارشد خود تأثیر فعالیت های پیش از شنیدن در درک متون شنیداری در دو سطح متوسط و پیشرفته را مورد واکاوی قرار داده است. این پژوهش تنها بر فعالیت فعال سازی دانش پیشین زبان آموزان تمرکز دارد و نتایج آن نشان می دهد که فعال سازی دانش پیشین زبان آموزان بر عملکرد شنیداری آنها تأثیر مثبتی گذاشته و نمرات این گروه بالاتر از گروهی است که بدون این فعالیت به متن شنیداری گوش داده اند (AleAghil, 2002).

۴. روش شناسی پژوهش

این پژوهش یک پژوهش آزمایشی است. در این پژوهش، پیشینه مطالعات در زمینه تأثیر فعالیتهای پیش از شنیدن بر درک شنیداری زبان آموزان در زبان های خارجی مورد توجه قرار گرفته است و سپس با استفاده از داده های این پژوهش ها آزمایشی طراحی شده تا تأثیر سه نوع از فعالیتهای پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی آموزان خارجی بررسی شود و مقایسه ای میان این سه نوع صورت گیرد. به دلیل محدودیت های پژوهش امکان انتخاب گروه کنترل و گروه آزمایش وجود نداشت و تنها از یک گروه برای آزمایش فرضیه این پژوهش استفاده شد در نتیجه می توان روش پژوهش را شبه آزمایشی^۳ دانست.

متغیر مستقل این پژوهش شامل سه نوع فعالیت «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن»، «فعال سازی دانش پیشین درباره موضوع» و «آموزش واژه» است. همچنین، از آنجایی که سطح زبانی زبان آموزان ثابت در نظر گرفته شده است، سطح زبانی نیز یکی دیگر از متغیرهای مستقل این پژوهش محسوب می شود. متغیر وابسته این پژوهش میزان درک مطلب فارسی آموزان خارجی سطح میانی است که از طریق نمره آزمون آزمودنی ها سنجیده می شود.

1. self-monitoring

2. self-evaluation

3. Semi-experimental

این پژوهش از نوع کمی و مقایسه‌ای است و اطلاعات از طریق اجرای آزمون روی فارسی‌آموزان خارجی در محدوده‌ی سنی ۲۰ الی ۲۵ سال که از نظر تحصیلی در سطح مشابهی بودند، گردآوری شده است. آزمودنی‌های این پژوهش از میان فارسی‌آموزان مرکز آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان دانشگاه علامه طباطبائی انتخاب شده‌اند. ۷ نفر از زبان‌آموزان دختر و یکی از آنها پسر و از دو ملیت روس و ترک بودند. سطح زبانی این زبان‌آموزان میانی است که توسط خود مرکز تعیین سطح شده‌اند. مشخصات فردی این زبان‌آموزان و مدت زمان حضور هریک از آنها در جدول (۱) آمده است:

جدول ۱. مشخصات گروه آزمودنی

ردیف	جنسیت	ملیت	مدت فارسی‌آموزی
۱	زن	روس	سه ماه
۲	زن	روس	سه ماه
۳	زن	روس	سه ماه
۴	زن	روس	سه ماه
۵	زن	ترک	سه ماه
۶	زن	ترک	سه ماه
۷	زن	ترک	سه ماه
۸	مرد	ترک	سه ماه

مواد در سی که ترکیبی از متن و تکالیف مربوط به آن هستند، نقش مهمی در موفقیت یا شکست یادگیری زبان دارند (Mukundan et al., 2011a). تاملینسون در تعریفی گسترده‌تر مواد درسی را شامل هرچیزی می‌داند که بتواند برای تسهیل یادگیری یک زبان مورد استفاده قرار گیرد. براساس این تعریف، انواع مختلفی از رسانه‌های دیداری و شنیداری، فیلم‌ها، کتاب‌ها، تابلوهای تبلیغاتی، نرم‌افزارها و وبگاه‌ها جزء مواد درسی به شمار می‌روند (Tomlinson, 2012: 143).

محتوای آموزشی این پژوهش متن ساده‌ای است که توسط پژوهشگر به نگارش درآمده و ضبط شده است. تعداد واژه‌های این متن‌ها حدود ۲۲۵ واژه در نظر گرفته شده است که خواندن آنها حدود ۱۴۰ الی ۱۶۰ ثانیه زمان می‌برد. مدت زمان محتوای شنیداری به‌گونه‌ای در نظر گرفته شده بود که ضمن اینکه بتواند مقصود پژوهشگر را فراهم کند، باعث خستگی و کسل شدن زبان‌آموزان نیز نشود. سطح دشواری متن متناسب با سطح زبانی زبان‌آموزان؛ یعنی سطح میانی در نظر گرفته شده است. همچنین، به‌منظور جلوگیری از اتلاف وقت زبان‌آموزان که تنها سه هفته تحت آموزش زبان فارسی قرار می‌گرفتند، تصمیم گرفته شد متن آموزشی مرتبط با

موضوع کلاس‌های زبان‌آموزان تهیه شود. به این منظور، موضوع کلی متون شنیداری موضوع «غذا و فرهنگ غذاخوردن» در نظر گرفته شد تا این پژوهش نیز به بخشی از آموزش زبان‌آموزان تبدیل شود. موضوع جلسه اول «عادت‌های غذایی» است، جلسه دوم به «آداب سفره» مرتبط است و در جلسه سوم به «سلامت غذا» پرداخته شده است. پس از اجرای متن شنیداری، سؤالات درک مطلب توزیع شد. در هر جلسه شش سؤال چهارگزینه‌ای برای هر کدام از متون شنیداری طراحی شد. یک نمونه از متن‌های شنیداری به همراه سؤالات آن در پیوست قرار گرفته است.

۴.۱. روال اجرای آزمایش

این پژوهش در سه جلسه در مرکز آموزش زبان فارسی دانشگاه علامه طباطبائی اجرا شد. در جلسه اول، فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن» مد نظر قرار گرفت. در این جلسه، موضوع کلاس با موضوع متن متفاوت در نظر گرفته شد تا زبان‌آموزان با موضوع متن آشنایی نداشته باشند و دانش پیشین آنها درباره موضوع متن فعال نشده باشد تا بتوان تنها تأثیر فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن» را بر درک شنیداری زبان‌آموزان بررسی کرد. زبان‌آموزان ابتدا هر شش سؤال درک مطلب را به مدت ۱۰ دقیقه مطالعه کردند. از آنها خواسته شد دو بار به محتوای شنیداری گوش دهند و پس از آن اقدام به پاسخگویی به سؤالات کنند. ۱۰ دقیقه زمان نیز برای پاسخ‌دهی به سؤالات در نظر گرفته شده بود. در جلسه دوم فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع» در نظر گرفته شد و متن شنیداری متناسب با موضوع کلاس تهیه شد. پژوهشگر پس از ورود به کلاس مقداری درباره محتوای شنیداری صحبت کرد و از زبان‌آموزان نیز خواست درباره این موضوع صحبت کنند. گفت‌وگو درباره محتوای شنیداری منجر به فعال‌سازی دانش آنها درباره موضوع شد. در پایان از زبان‌آموزان خواسته شد به متن شنیداری گوش دهند. پس از اینکه محتوای شنیداری بار دیگر برای زبان‌آموزان پخش شد، از زبان‌آموزان خواسته شد به این سؤالات پاسخ دهند. در جلسه سوم، اجرای فعالیت «آموزش واژه» در دستور کار قرار گرفت. موضوع جلسه سوم کلاس با تعدادی واژه که برای زبان‌آموزان جدید بود، تهیه شد و پژوهشگر در کلاس به آموزش واژه‌های مندرج در متن پرداخت. پس از آنکه واژه‌های موجود در متن شنیداری به زبان‌آموزان آموزش داده شد، از آنها خواسته شد به متن شنیداری دو بار گوش دهند. در آخر سؤالات توزیع شد و از زبان‌آموزان خواسته شد به آنها پاسخ دهند.

۴.۲. روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

پس از نمره‌گذاری آزمون‌ها، نتایج به دست آمده برای ۸ آزمودنی محاسبه شد. برای هر پاسخ درست ۱ نمره در نظر گرفته شد. نمره‌گذاری به صورت درصدهایی نمایش داده می‌شدند که میزان پاسخ‌های درست

آزمودنی‌ها را نشان می‌دادند. در ادامه شاخص‌های آماری میانگین^۱ و انحراف معیار^۲ محاسبه شد. سپس، روش‌های آمار استنباطی مورد استفاده قرار گرفت تا معناداری اختلاف میان میانگین‌های به‌دست‌آمده مشخص شود. داده‌های این آزمون‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS23 تحلیل شده است.

۳.۴. محدودیت‌های پژوهش

در تمامی پژوهش‌ها محدودیت‌هایی وجود دارد که کنترل آن به دست پژوهشگر نیست و پژوهشگر در انتخاب آنها هیچ دخالتی نمی‌تواند داشته باشد. در این پژوهش نیز پژوهشگر با تعدادی از محدودیت‌ها روبه‌رو بود؛ از جمله:

۱. هرچه حجم نمونه جامعه آماری یک پژوهش بیشتر باشد، احتمال خطا در نتیجه‌گیری پژوهش کمتر است. پژوهشگر نیز تمایل داشت از تعداد زیادی فارسی‌آموز برای پژوهش خود استفاده کند؛ اما تعداد فارسی‌آموزان سطح میانی مرکز آموزش زبان فارسی در بازه زمانی مورد نظر تحقیق، تنها ۹ نفر در یک گروه آموزشی بودند که به‌علت غیبت یکی از این زبان‌آموزان در جلسه اول، پژوهشگر موفق به آزمودن تنها ۸ نفر از این زبان‌آموزان شد.

۲. مدت اقامت هر گروه از زبان‌آموزان در ایران تنها یک ماه بود که به‌رغم تلاش پژوهشگر و همکاری خوب مرکز آموزش زبان فارسی تنها این امکان وجود داشت که در هفته یک جلسه با زبان‌آموزان در مورد این پژوهش همکاری شود و مدت زمانی در حدود بیست دقیقه در هر کلاس در اختیار پژوهشگر قرار گرفت. همچنین، پژوهشگر ملزم بود محتوای شنیداری را متناسب با موضوعات از پیش تعیین‌شده در برنامه‌ریزی آموزشی تنظیم کند تا این پژوهش جزئی از آموزش زبان‌آموزان در برنامه درسی مرکز آموزش زبان قرار گیرد و از اتلاف وقت زبان‌آموزان جلوگیری شود.

۳. امکان محدود کردن شرایط پژوهش به یک ملیت، جنسیت یا سن خاصی از آزمودنی‌ها وجود نداشت. از این‌رو، این مؤلفه‌ها در نظر گرفته نشده و قابل کنترل نبودند، درحالی‌که اثرگذاری آنها بر نتیجه و تفسیر پژوهش را نمی‌توان نادیده گرفت.

۵. ارائه و واکاوی داده‌ها

پس از اینکه در هر جلسه هر یک از فعالیت‌های پیش از شنیدن به زبان‌آموزان ارائه شد، از آنها خواسته شد به سؤالات آزمون در کمال آرامش پاسخ دهند. به زبان‌آموزان آگاهی داده شد که نمره آزمون‌ها به هیچ نحوی

1. Mean

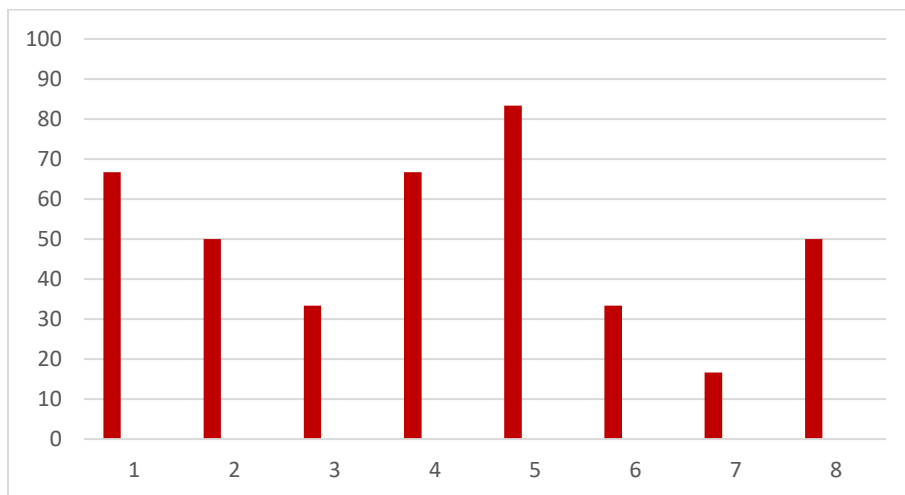
2. Standard deviation - sd

در ارزشیابی کلاسی آنها تأثیرگذار نخواهد بود و فقط جنبه آموزشی و آزمایشی خواهد داشت. در این بخش، نمرات آزمون در قالب جدول و نمودار نشان داده می‌شود و همچنین میزان میانگین و انحراف معیار نمرات ذکر خواهد شد تا در پایان بتوان با استفاده از این داده‌ها صحت فرضیه را تأیید یا رد کرد.

همان‌طور که پیش‌تر توضیح داده شد، در جلسه اول زبان آموزان فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن» را داشتند. این فعالیت می‌تواند به نوعی فضای ذهنی زبان آموز را برای شنیدن محتوای شنیداری آماده کند تا زبان آموز سرنخ‌هایی را برای آنچه خواهد شنید، به دست آورد. نمرات زبان آموزان پس از فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن»، که در جدول (۲) و شکل (۱) آمده است، نشان می‌دهد که در این آزمون بالاترین درصد ۸۳،۳۳ و پایین‌ترین درصد ۱۶،۶۶ است. در این آزمون سه نفر نمره‌ای بالاتر از ۵۰ درصد و پنج نفر نمره ۵۰ درصد یا پایین‌تر را کسب کرده‌اند. همان‌طور که میانگین ۴۹،۹۹ درصد نشان می‌دهد، بیشتر زبان آموزان قادر به پاسخگویی به بیش از نیمی از سؤالات آزمون بوده‌اند.

جدول ۲. نمرات آزمون پس از انجام فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن»

زبان آموز	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	میانگین
نمره (%)	۶۶،۶۶	۵۰	۳۳،۳۳	۶۶،۶۶	۸۳،۳۳	۳۳،۳۳	۱۶،۶۶	۵۰	۴۹،۹۹

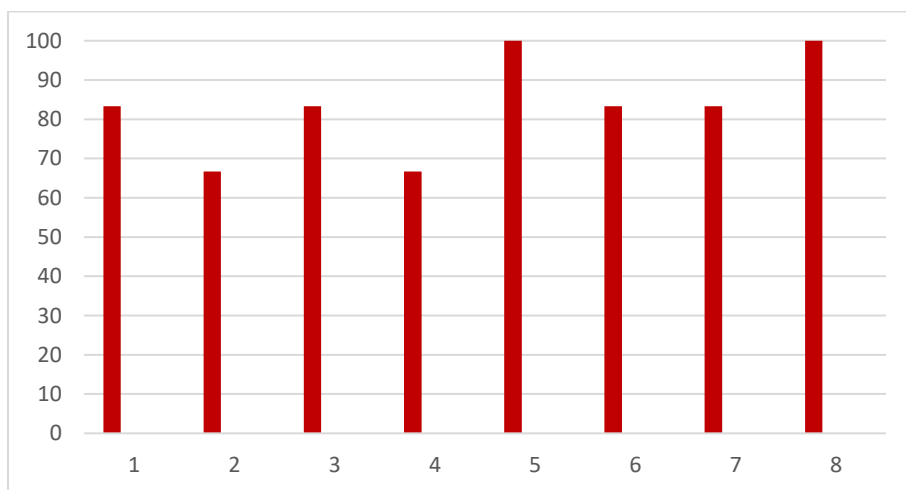
شکل ۱. مقایسه نمرات پس از انجام فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن»

جلسه دوم این پژوهش به فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» اختصاص یافت. در این جلسه، پژوهشگر پیش از پخش فایل صوتی و توزیع سؤالات درباره موضوع متن شنیداری - غذا و رستوران - با زبان آموزان صحبت کرد. همچنین، موضوع کلاس زبان آموزان نیز همین مبحث بود. تحقیقات درباره فعال‌سازی دانش

پیشین در اکثر مواقع از تأثیر مثبت این فعالیت بر درک شنیداری زبان‌آموزان حکایت دارد؛ به‌نحوی که در حال حاضر اکثر کتاب‌های آموزش زبان به معلمان توصیه می‌کنند که پیش از پخش فایل‌های صوتی مندرج در کتاب، زبان‌آموزان را از آنچه می‌خواهند بشنوند، آگاه کنند و بخشی از زمان کلاس را به گفت‌وگو درباره محتوای فایل صوتی پیش از شنیدن آن و بخشی را به گفت‌وگو در این باره پس از پخش فایل صوتی اختصاص دهند. نمرات زبان‌آموزان پس از انجام فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» که در جدول (۳) و شکل (۲) آمده است، نشان می‌دهد در این آزمون بالاترین نمره ۱۰۰ درصد؛ یعنی نمره کامل و پایین‌ترین نمره ۶۶٫۶۶ درصد است و این اعداد نشان می‌دهند که در این آزمون، برعکس آزمون قبلی، تمامی آزمودنی‌ها به بیش از نیمی از سؤالات پاسخ درست داده‌اند. میانگین ۸۳٫۳۳ درصد نیز نشان‌دهنده عملکرد مطلوب آزمودنی‌ها در این آزمون است.

جدول ۳. نمرات آزمون پس از انجام فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین»

زبان‌آموز	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	میانگین
نمره (%)	۱۳٫۳۳	۶۶٫۶۶	۱۳٫۳۳	۶۶٫۶۶	۱۰۰	۱۳٫۳۳	۸۳٫۳۳	۱۰۰	۸۳٫۳۳

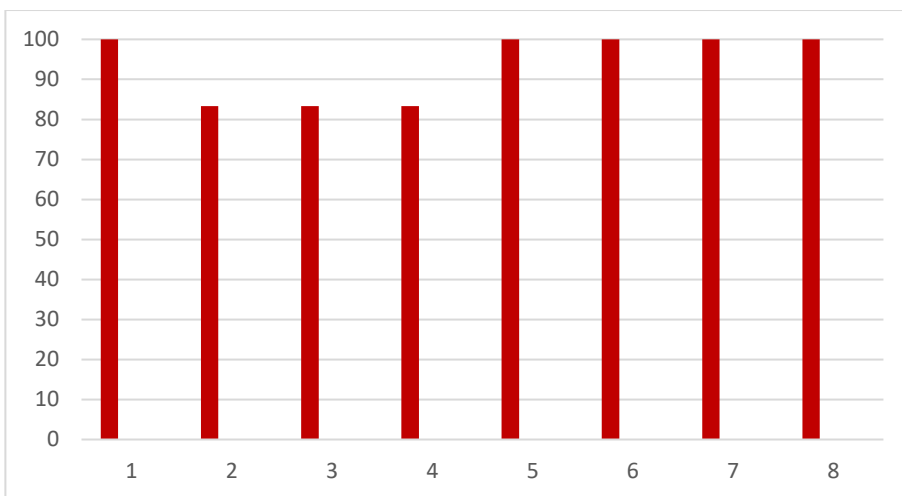
شکل ۲. مقایسه نمرات پس از انجام فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین»

در جلسه سوم این پژوهش «آموزش واژه» در دستور کار قرار گرفت؛ به این صورت که زبان‌آموزان پیش از شنیدن فایل صوتی، تعدادی از واژه‌های ناآشنای متن را می‌آموزند. این آموزش در قالب استفاده از واژه‌های جدید در جملات و عبارات است و زبان‌آموزان خود واژه‌های جدید را در جملات به کار می‌برند و آن را به‌طور کامل فرا می‌گیرند. جملات و عبارات این بخش از آموزش واژه با جملات متن شنیداری متفاوت است. آموزش واژه از موضوعات بحث‌برانگیز در مهارت شنیداری است.

از یک سو، بسیاری از پژوهشگران؛ از جمله چانگ و رید (۲۰۰۶) تأثیر آموزش واژه بر درک شنیداری را ناچیز می‌بینند و از سوی دیگر، برخی مانند فرخی و مدرس (۲۰۱۲) آموزش واژه را به نفع زبان آموزان می‌پندارند. نمرات زبان آموزان پس از انجام فعالیت «آموزش واژه» که در جدول (۴) آمده است، نشان می‌دهد که عملکرد زبان آموزان در این پژوهش در حالی که از آموزش واژه برخوردار شده‌اند، بسیار عالی بوده است؛ به نحوی که بیش از نیمی از کلاس به تمامی سؤالات پاسخ درست داده‌اند و سه نفر از آزمودنی تنها یک سؤال پاسخ نادرست داده‌اند. میانگین ۹۳،۷۴ درصد نیز نشان‌دهنده عملکرد بسیار خوب آزمودنی‌هاست.

جدول ۴. نمرات آزمون پس از انجام فعالیت «آموزش واژه»

زبان آموز	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	میانگین
نمره (%)	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۹۳،۷۴

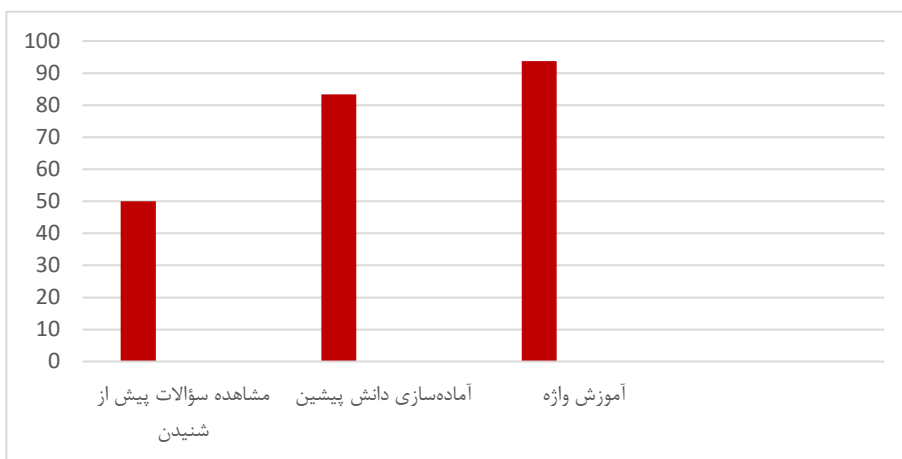

شکل ۳. مقایسه نمرات پس از انجام فعالیت «آموزش واژه»

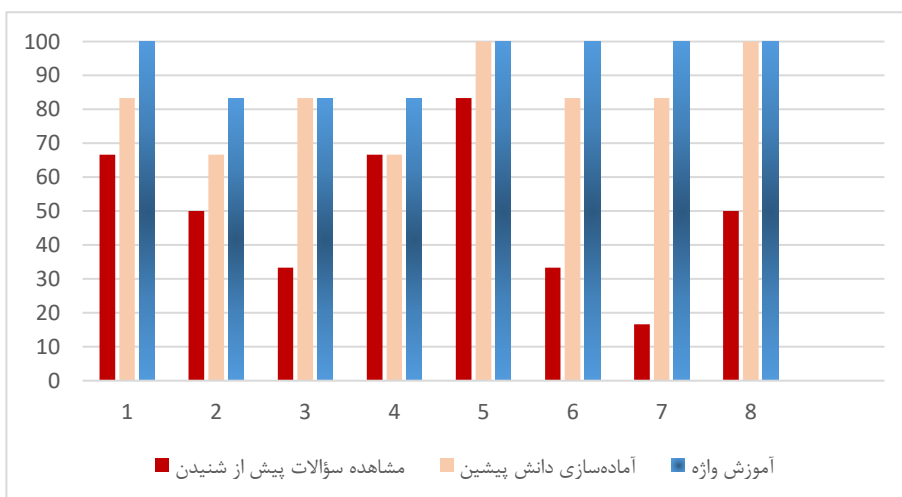
مقایسه شاخص‌های آماری به دست آمده از آزمون‌ها که در جدول (۵) آمده است، نشان می‌دهد اگرچه انحراف معیار در هر سه آزمون چندان کوچک نیست و از عدد ۱ دور است، میزان چولگی در هر آزمون عددی مابین ۲- و ۲ به دست آمده که نشان می‌دهد توزیع داده‌ها نرمال و متقارن بوده است. پراکندگی نرمال نمرات زبان آموزان نشان می‌دهد که تعیین سطح زبان آموزان به درستی انجام شده و تمامی آنها در سطح میانی قرار دارند. همچنین، تحلیل نمرات زبان آموزان و پراکنش آنها نشان می‌دهد به رغم اینکه در زبان فارسی، معیاری برای خوانش پذیری متن وجود ندارد و نوشتن متن‌ها و تعیین سطح آنها مبتنی بر تجربه و شم پژوهشگر صورت گرفته است؛ اما این متن‌ها از سطح دشواری یکسانی برخوردار بوده‌اند.

جدول ۵. میانگین، انحراف معیار و چولگی آزمون‌ها پس از انجام هر فعالیت

شمارهٔ آزمون	فعالیت	میانگین	انحراف معیار	چولگی
۱	مشاهدهٔ سؤالات پیش از شنیدن	۴۹٫۹۹	۲۱٫۸۲	۰٫۰۰
۲	فعال‌سازی دانش پیشین	۸۳٫۳۳	۱۲٫۶۰	۰٫۰۰
۳	آموزش واژه	۹۳٫۷۴	۸٫۶۲	۰٫۶۴

شکل ۴. میانگین نمرات آزمودنی‌ها در سه آزمون

شکل ۵. مقایسهٔ فردی نمرات زبان‌آموزان در سه فعالیت

مقایسه نمرات هر یک از آزمودنی‌ها در شکل (۵) آمده است. آنچه از نمودار مشاهده می‌شود این است که تقریباً تمامی آزمودنی‌ها در آزمون سوم عملکرد بهتری نسبت به آزمون دوم و در آزمون دوم عملکرد بهتری نسبت به آزمون اول داشته‌اند. با این حال باید با استفاده از آمار استنباطی و آزمون‌های آماری معناداری تفاوت این میانگین‌ها مشخص شود.

زمانی که پژوهشگری بخواهد بیش از دو میانگین (بیش از دو نمونه) را با هم مقایسه کند، باید از تحلیل واریانس^۱ استفاده کند. طرح‌های متنوعی برای تحلیل واریانس وجود دارد، یکی از طرح‌های تحلیل واریانس، تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر^۲ است. در این نوع تحلیل هر یک از آزمودنی‌ها در معرض بیش از یک متغیر مستقل قرار می‌گیرند. هدف اساسی این طرح، به حداقل رساندن خطاهای ناشی از تفاوت‌های فردی است. در پژوهش حاضر نیز تنها یک گروه آزمودنی وجود دارد که سه متغیر مستقل در آنها تغییر می‌کند تا تأثیر آن بر متغیر وابسته - نمره آزمون درک شنیداری - سنجیده شود. بنابراین، به منظور ارزیابی معناداری اختلاف میان میانگین داده‌های به دست آمده برای هر یک از فعالیتهای پیش از شنیدن، در پژوهش حاضر از آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری‌های مکرر موسوم به آزمون کرویت ماچلی^۳ استفاده شده است. در این آزمون، سطح معنی‌داری کمتر از ۰,۰۵ نشان‌دهنده وجود اختلاف معنادار بین آزمون‌هاست. نتایج حاصل از آزمون کرویت ماچلی در جدول (۶) آمده است.

جدول ۶. آزمون کرویت ماچلی در سه آزمون

درجه آزادی	درجه معناداری	مقایسه سه فعالیت پیش از شنیدن
۲	۰,۰۴۰	

درجه معنی‌داری این آزمون ۰,۰۴۰ به دست آمده است که می‌توان با توجه به توزیع نرمال داده‌ها از آن نتیجه گرفت اختلاف میان میانگین نمرات آزمون‌ها معنادار است. نتیجه این است که تفاوت معناداری میان تأثیر فعالیتهای پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی‌آموزان وجود دارد.

در نتیجه با بررسی میزان معناداری می‌توان نتیجه گرفت که آزمودنی‌ها در آزمون سوم بهتر از آزمون دوم و در آزمون دوم بهتر از آزمون اول عمل کرده‌اند. این آمار نشان می‌دهد تأثیر فعالیت «آموزش واژه» بر درک شنیداری فارسی‌آموزان بیشتر از تأثیر فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» و تأثیر فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» بیشتر از تأثیر فعالیت «مشاهده سؤالات پیش از شنیدن» بوده است. بنابراین، ترتیب تأثیرگذاری این فعالیت‌ها به دست می‌آید.

1. Analysis of variance (ANOVA)

2. ANOVA with Repeated measure

3. Mauchly's Test of Sphericity

از بررسی نمرات زبان‌آموزان و میانگین آنها می‌توان نتیجه گرفت اگر زبان‌آموزان پیش از شنیدن از فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» برخوردار شوند و پیش از پخش فایل صوتی با آنها درباره‌ی محتوای شنیداری صحبت کرد. درک شنیداری بهتری نسبت به زمانی حاصل می‌شود که تنها از زبان‌آموزان خواسته شود به پرسش‌های متن نگاه کرده و پس از آن به متن گوش دهند. همچنین، آموزش واژه‌های مندرج در متن می‌تواند تأثیرگذارتر از سایر فعالیت‌های پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی‌آموزان باشد. این نتیجه می‌تواند ناشی از این باشد که وقتی آموزش واژه به‌درستی صورت گیرد و واژه‌ها در متن آموزش داده شوند، فضای ذهنی زبان‌آموز برای یادگیری متنی که در ادامه می‌شنود، آماده می‌شود و در نتیجه، درک بهتری از متن شنیده‌شده خواهد داشت.

۶. تفسیر داده‌ها

تحلیل داده‌های این پژوهش نشان داد در آزمون اول یعنی فعالیت «مشاهده‌ی سؤالات پیش از شنیدن»، میانگین نمرات زبان‌آموزان ۴۹٫۹۹ درصد است. اگرچه این میزان نشان می‌دهد که بیشتر زبان‌آموزان به نیمی از سؤالات پاسخ درست داده‌اند؛ اما موفقیت آنها چندان چشمگیر نبوده است. بنابراین، مشاهده‌ی سؤالات پیش از شنیدن می‌تواند بر درک شنیداری زبان‌آموزان تأثیرگذار باشد؛ اما مطابق یافته‌های این پژوهش، میزان این تأثیر در حد بالایی نیست.

پس از انجام فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین درباره‌ی موضوع» در جلسه‌ی دوم، میانگین نمرات به‌دست‌آمده به میزان بالاتری، ۸۳٫۳۳، رسید و در مقایسه با فعالیت «مشاهده‌ی سؤالات پیش از شنیدن» رتبه‌ی بهتری را کسب کرد. مرور مطالعات انجام‌شده درباره‌ی میزان تأثیرگذاری این فعالیت نشان می‌دهد که درک زبان‌آموزان از موضوعاتی که با آنها آشنایی دارند، بیشتر از موضوعاتی است که درباره‌ی آنها کم‌اطلاع یا بی‌اطلاع هستند. همچنین، برخی مطالعات نشان می‌دهند در گفتمانی که شنونده چندان در آن فعال نیست، انتظارات بیشتر به هدف آن گفتمان ارتباط دارد؛ برای مثال، اگر فرد به اخبار گوش می‌دهد، توقع دارد درباره‌ی حوادثی که در جهان رخ داده است، مطلع شود یا اگر به یک سخنرانی گوش می‌دهد، اغلب موضوع آن را از قبل می‌داند و به دلیل علاقه یا کسب اطلاع درباره‌ی آن موضوع به آن توجه نشان می‌دهد. میان انتظارات شنونده و هدف از یک سو و درک از سوی دیگر، رابطه‌ای وجود دارد؛ طوری که احتمال می‌رود گفتمانی که با انتظارات شنونده و هدف او رابطه داشته باشد، بهتر از یک گفتمان بی‌ارتباط، غیرمنتظره و غیرمفید درک شود. یافته‌های این پژوهش و میانگین نمرات زبان‌آموزان نشان می‌دهد که استفاده از این فعالیت در کلاس منجر به درک شنیداری بالاتر زبان‌آموزان از متن شنیداری می‌شود و بهتر است مدرسان زبان این فعالیت را از جمله فعالیت‌های تأثیرگذار دانسته و در برنامه‌ریزی درسی خود جایی برای آن قرار دهند.

میانگین نمرات زبان آموزان پس از انجام فعالیت «آموزش واژه» در جلسه سوم به میزان ۹۳,۷۴ درصد رسید و در میان فعالیتهای دیگر بهترین رتبه را به دست آورد. تحلیل آزمون آماری توسط تحلیل واریانس یک طرفه با اندازه گیریهای مکرر نشان داد اختلاف میان تفاوت میانگینها معنادار است. مشاهده نمرات زبان آموزان پس از انجام این فعالیت نشان داد که بیش از نیمی از کلاس به تمامی سؤالات آزمون پاسخ درست داده و تنها سه نفر از آنها به یک سؤال پاسخ نادرست داده‌اند. مطالعات پیشین در این زمینه نشان داده‌اند که در سطوح ابتدایی یادگیری زبان، زبان آموزانی که پیش از شنیدن متن شنیداری از آموزش واژه‌های مرتبط برخوردار شدند، نتیجه بهتری در درک مطلب به دست آوردند. این مطالعات فعالیت فعال سازی دانش پیشین را در سطح پیشرفته مؤثرتر از سایر فعالیتهای گزارش دادند. بنابراین، در این پژوهش آموزش واژه یکی از فعالیتهای کارساز و مؤثر در درک شنیداری زبان آموزان شناخته شد و پیشنهاد می‌شود مدرسان زبان با رعایت اصول درست آموزش واژه این فعالیت را در کلاس به کار گیرند.

در این پژوهش یک پرسش و به تناسب آن فرضیه‌ای مطرح شد. در ادامه، فرضیه بیان و برپایه یافته‌های حاصل ارزیابی خواهد شد.

فرضیه: فعالیت پیش از شنیدن «فعال سازی دانش پیشین درباره موضوع» تأثیر بیشتری بر عملکرد شنیداری فارسی آموزان خارجی دارد.

تفاوت میان میانگینهای نمرات زبان آموزان پس از ارائه هر یک از فعالیتهای پیش از شنیدن نشان دهنده این است که میزان تأثیرگذاری انواع مختلف فعالیتهای پیش از شنیدن متفاوت است و آزمون تحلیل واریانس یک طرفه با اندازه گیریهای مکرر نشان می‌دهد که این تفاوت معنادار است. رتبه بندی میانگین نمرات زبان آموزان نشان می‌دهد که میانگین نمرات زبان آموزان پس از انجام فعالیت «آموزش واژه» بیش از میانگین نمرات زبان آموزان پس از انجام سایر فعالیتهاست. در نتیجه، میزان تأثیرگذاری فعالیت «آموزش واژه» بیش از میزان تأثیرگذاری فعالیت «فعال سازی دانش پیشین درباره موضوع» بوده است و بر این اساس می‌توان گفت که فرضیه پژوهش رد می‌شود.

یافته‌های پژوهش نشان دادند که میان تأثیرگذاری فعالیتهای مختلف پیش از شنیدن که در این پژوهش سه مورد از آنها ارزیابی شد، تفاوت معناداری وجود دارد و ترتیب تأثیرگذاری آنها به صورتی است که در جدول (۷) آمده است.

جدول ۷. ترتیب تأثیرگذاری فعالیتهای پیش از شنیدن

رتبه	نوع فعالیت
۱	آموزش واژه
۲	فعال سازی دانش پیشین درباره موضوع
۳	مشاهده سؤالات پیش از شنیدن

مهم‌ترین دستاورد این پژوهش رتبه‌بندی میزان تأثیرگذاری سه نوع از فعالیت‌های پیش از شنیدن بر درک شنیداری فارسی‌آموزان خارجی است. ترتیب تأثیرگذاری این فعالیت‌ها به صورت آموزش واژه، فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع و مشاهده سؤالات پیش از شنیدن است. مدرسان زبان می‌توانند با آگاهی از این موارد شرایطی را برای زبان‌آموز مهیا کنند که پیش از شنیدن متن شنیداری، سرخ‌هایی از محتوای متن در دست داشته باشند. اختصاص دادن زمانی برای صحبت درباره موضوع متن شنیداری و آموزش واژه‌های مندرج در متن می‌تواند منجر به درک بالاتر زبان‌آموز شود.

با توجه به پژوهش‌های پیشین پژوهش حاضر را می‌توان چنین ارزیابی کرد:

در پژوهشی دیگر (Elkhafaifi, 2005)، تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن در آموزش زبان عربی بررسی شده است. در این پژوهش گروهی از زبان‌آموزان واژه‌های مرتبط و گروهی سؤالات مرتبط با متن شنیداری را پیش از شنیدن متن شنیداری می‌بینند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد زبان‌آموزانی که سؤالات را پیش از شنیدن متن دیده‌اند، عملکرد بهتری نسبت به زبان‌آموزانی داشتند که واژه را پیش از شنیدن دیده بودند. در پژوهش حاضر، عملکرد زبان‌آموزانی که پیش از شنیدن متن شنیداری از آموزش واژه برخوردار شدند، بهتر از زبان‌آموزانی بود که سؤالات آزمون را پیش از شنیدن دیده بودند. بنابراین، نتایج این دو پژوهش با یکدیگر هم‌سو نیست؛ البته باید ذکر شود که در پژوهش حاضر آموزش واژگان به صورت استفاده از واژه در جمله و عبارت بود که برای زبان‌آموزان درک بهتری نسبت به مشاهده صرف واژه فراهم می‌کند.

پژوهش (Lim, 2009) تأثیر دو نوع فعالیت پیش از شنیدن «آموزش واژه» و «مشاهده سؤالات درک مطلب» بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان را بررسی کرده است. روند اجرای پژوهش به این صورت است که سه گروه از زبان‌آموزان مورد آزمایش قرار گرفتند که در یک گروه به زبان‌آموزان واژه‌های مرتبط با متن شنیداری آموزش داده شد و در گروه دیگر سؤالات درک مطلب پیش از متن شنیداری به زبان‌آموزان نشان داده شد. گروه سوم بدون هیچ فعالیتی به متن شنیداری گوش دادند. از این پژوهش این نتیجه حاصل شد که مشاهده سؤالات پیش از شنیدن متن اصلی بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان تأثیر مثبتی دارد، درحالی‌که تمایز چندانی میان گروهی که پیش از شنیدن از آموزش واژه مرتبط برخوردار بودند و گروهی که هیچ فعالیتی پیش از شنیدن نداشتند، وجود نداشت. نتیجه پژوهش حاضر با نتایج این پژوهش نیز ناهم‌سو است.

در پژوهش (Farrokhi & Modarres, 2012) به بررسی تأثیر دو فعالیت پیش از شنیدن «آموزش واژه‌های مرتبط» و «فعال‌سازی موضوع» بر درک شنیداری زبان‌آموزان فارسی‌زبان در دو سطح مقدماتی و پیشرفته پرداخته شده است. در این پژوهش که زبان‌آموزان زبان انگلیسی را به عنوان زبان خارجی می‌آموختند، در سطح مقدماتی زبان‌آموزانی که پیش از شنیدن متن شنیداری از آموزش واژه مرتبط برخوردار شدند، نسبت به زبان‌آموزانی که از فعالیت «فعال‌سازی موضوع» استفاده کردند، نتیجه بهتری در درک مطلب به دست

آوردند، درحالی‌که در سطح پیشرفته نتیجه آزمون زبان‌آموزانی که به فعالیت فعال‌سازی موضوع پرداخته بودند، بهتر از گروه‌های دیگر بود. پژوهش حاضر روی زبان‌آموزان سطح میانی انجام شد و با نتیجه پژوهش فرخی و مدرس در سطح مقدماتی همسو و در سطح پیشرفته ناهمسو است.

پژوهش (Chang & Read, 2006) به بررسی تأثیر فعالیتهای پیش از شنیدن بر عملکرد شنیداری زبان‌آموزان تايوانی می‌پردازد. در این پژوهش چهار فعالیت پیش از شنیدن مورد بررسی قرار گرفته است که در این بررسی ترتیب تأثیرگذاری فعالیت‌ها به صورت «فعال‌سازی دانش پیشین درباره موضوع»، «تکرار درون‌داد»، «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن» و «آموزش واژه» است. پژوهش حاضر بیشتر بودن تأثیر فعالیت «فعال‌سازی دانش پیشین» از «مشاهده سؤالات آزمون پیش از شنیدن» را تأیید می‌کند؛ اما در مورد فعالیت «آموزش واژه» با پژوهش چانگ و رید همسو نیست؛ به این صورت که در پژوهش حاضر آموزش واژه بیشترین و در پژوهش مذکور کمترین تأثیر را دارد.

۷. نتیجه‌گیری و پیشنهادهای آموزشی و پژوهشی

در بخش‌های پیشین این مقاله فرضیه پژوهش بررسی شد. یافته‌های پژوهش نشان دادند که میان تأثیرگذاری فعالیت‌های مختلف پیش از شنیدن که در این پژوهش سه مورد از آنها ارزیابی شد، تفاوت معناداری وجود دارد و ترتیب تأثیرگذاری آنها به صورتی است که در جدول (۷) آمده است. این نتایج فرضیه پژوهش که «فعال‌سازی دانش پیشین پیش از شنیدن» را مؤثرترین فعالیت در درک شنیداری فارسی‌آموزان می‌دانست، رد می‌کند.

پژوهشگر در مراحل مختلف انجام پژوهش حاضر موضوعاتی را برای مطالعات آینده مناسب دید که قابل بحث و بررسی است. در زیر به نمونه‌هایی از این موضوعات اشاره می‌شود.

۱. بررسی میزان تأثیرگذاری فعالیت‌های پس از شنیدن بر درک شنیداری زبان‌آموزان خارجی.
۲. بررسی میزان تأثیرگذاری فعالیت‌های در حین شنیدن بر درک شنیداری زبان‌آموزان خارجی.
۳. بررسی میزان تأثیرگذاری فعالیت‌های پیش از شنیدن بر درک شنیداری گروهی از زبان‌آموزان با ملیت یا جنسیت یکسان.
۴. بررسی تأثیرگذاری پیش‌تدریس ساختار جملات و افعال متن بر درک شنیداری زبان‌آموزان خارجی.
۵. بررسی میزان دخالت سطح زبانی بر تأثیرگذاری فعالیت‌های شنیداری بر درک شنیداری.
۶. بررسی تأثیر آموزش واژه بر درک خوانداری فارسی‌آموزان خارجی.
۷. بررسی تأثیر فعال‌سازی دانش پیشین بر درک خوانداری فارسی‌آموزان خارجی.

فهرست منابع:

- آل عقیل، عطیه. (۱۳۸۱). تأثیر فعالیت‌های پیش از شنیدن در درک متون شنیداری در دو سطح متوسطه و پیشرفته. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشکده زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه علامه طباطبائی.
- ضیاء حسینی، محمد. (۱۳۸۵). *اصول و نظریه‌های آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان*. تهران: سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی، مرکز گسترش زبان و ادبیات فارسی.
- کریمی، اعظم. (۱۳۹۳). میزان به‌کارگیری راهکارهای درک مطلب شنیداری: مطالعه موردی فارسی‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی. *پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیرفارسی‌زبانان*، (۷). ۶۲-۱۰۹.

References:

- Anderson, A. and T. Lynch, T. (1988). *Listening*, Oxford: Oxford University Press.
- Berne, J. E. (1995). How Does Varying Pre-Listening Activities Affect Second Language Listening Comprehension? *Hispania*, 316-329.
- Brooks, N. (1960). *Language and Language Learning: Theory and Practice*, California: Harcourt Brace & World.
- Buck, G. (1991). The Testing of Listening Comprehension: an Introspective Study¹. *Language Testing*, 8 (1), 67-91.
- Buck, G. (1995). How to Become a Good Listening Teacher, In D.J. Mendelsohn and J. Rubin (Eds.), *A Guide for The Teaching of Second Language Listening*, San Diego: Dominic Press. 113-131.
- Buck, G. (2001). *Assessing Listening*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Chang, A., and Read, J. (2006). The Effects of Listening Support on The Listening Performance of EFL Learners. *TESOL quarterly*, 40 (2), 2006, 375-397.
- Chastain, K. (1976). *Developing Second Language Skill: Theory to Practice*, Sandiego: Harcourt Brace Jovanovich.
- Chiang, C. S., & Dunkel, P. (1992). The Effect of Speech Modification, Prior Knowledge, and Listening Proficiency on EFL Lecture Learning. *TESOL Quarterly*, 26 (2), 1992, 345-374.
- Cohen, A. D. (1984). On Taking Language Tests: what The Students Report. *Language Testing*, 1 (1), , 70-81.
- Dunkol, P. (1986). Developing Listening Fluency in L2: The Oreticalprinciples and Pedagogical Considerations. *The Modern Language Journal*, 70 (2), 99-106.
- Elkhafafi, H. (2005). The Effect of Prelistening Activities on Listening Comprehension in Arabic Learners. *Foreign Language Annals*, 38 (4), 505-513.
- Farrokhi, F., and Modarres, (2012). V. "The Effects of Two Pre-task Activities on Improvement of Iranian EFL Learners' Listening Comprehension". *Theory and Practice in Language Studies*, 2 (1).
- Hatch, E. (1983). *Psycholinguistics: A Second Language Perspective*. 1983, Boston: Newbury House Publishers, Inc., Rowley.
- Karimi, A. (2014). Applying Listening Comprehension Strategies: A Case Study of Pre-university Learners Persian Language Learners, *JTPSOL*, 3 (7), 69-102. [in Persian]

- Lim, S. A.** (2009). The Effects of Two Types of Pre-listening Support on EFL Learners' Listening Test Performance: Question Preview and Vocabulary Instruction. *Korean Journal of Applied Linguistics*, 25 (3), 365-389.
- Long, D. R.** (1990). *What You Don't Know Can't Help You: An Exploratory Study of Background Knowledge and Second Language Listening Comprehension*. *Studies in Second Language Acquisition*, 12 (1), 65-80.
- Markham, P., and Latham, M.** (1987). The Influence of Religion-Specific Background Knowledge on the Listening Comprehension of Adult Second-Language Students. *Language learning*, 37 (2), 1987, 157-170.
- Mendelsohn, D. J., & Rubin, J.** (1995). *A guide for the teaching of second language listening*. San Diego, CA: Dominie Press.
- Mukundan, J., Hajimohammadi, R., and Nimehchisalem, V.** (2011). Developing an English Language Textbook Evaluation Checklist. *Contemporary Issues in Education Research*, 4 (6), 21-28.
- Nunan, D.** (2015). *Teaching English to Speakers of Other Languages: An Introduction*. 2015, London: Routledge.
- Richards, J. C.** (1986). *Approaches and Methods in Language Teaching*, 1986, Cambridge: Cambridge University Press.
- Rivers, W. (1981). *Foreign Language Skills*, Chicago: University of Chicago.
- Shaghagi, Vida.** (1999). Goals of Teaching Persian language, *Nameye Farhang*, 34. [in Persian]
- Schmidt-Rinehart, B. C.** (1994) *The Effects of Topic Familiarity on Second Language Listening Comprehension*. *The modern language journal*, 78 (2), , 179-189.
- Shohamy, E., and Inbar, O.** (1991). Validation of Listening Comprehension Tests: the Effect of Text and Question Type. *Language Testing*, 8 (1), 1991, 23-40.
- Teng, H. C.** (1991). *A Study of EFL Listening Comprehension Strategies*. 1998, Non Journal.
- Tomlinson, B.** (2012). Materials Development for Language Learning and Teaching". *Language Teaching*, 45 (2), 143-179.
- Ur, P.** (1984). *Teaching Listening Comprehension*, 1984, Cambridge: Cambridge University Press.
- Weir, C. J., and Weir, C. J.** (1993). *Understanding and Developing Language Tests*, New York: Prentice Hall.
- Young, M. Y. C.** (1997). A serial Ordering of Listening Comprehension Strategies Used by Advanced ESL Learners in Hong Kong. *Asian Journal of English Language Teaching*, 7 (1), 1997, 35-53.
- ZiaHosseini, M.** (2006). *Principles and Theories of teaching Persian to speakers of other languages*, Tehran: SAMT. [in Persian]